Ndikimi psikologjik i sëmundjeve kronike në moshën pediatrike

Armela Zylfo[1,2], **Yllka Themeli**[2], **Ramadan Bara**[3]

[1] Universiteti Barleti, Tiranë, Shqipëri

[2] Fakulteti i Shkencave Mjekësore Teknike, Universiteti i Mjekësisë, Tiranë, Shqipëri

[3] Qendra Spitalore Universitare Nënë Tereza, Tiranë, Shqipëri

Autore prezantuese: Armela Zylfo

Hyrje: Sëmundjet kronike në moshën pediatrike shoqërohen me nevoja që shtrihen përtej trajtimit të simptomave fizike. Ankthi dhe simptomat depresive kërkojnë vëmendje në kujdesin afatgjatë dhe gjatë hospitalizimit. Qëllimi i këtij punimi ishte shqyrtimi i ndikimit psikologjik të sëmundjeve kronike dhe identifikimi i implikimeve për kujdesin infermieror pediatrik.

Metodat: U realizua një rishikim narrativ i literaturës ndërkombëtare mbi ankthin dhe simptomat depresive te fëmijët dhe adoleshentët me sëmundje kronike. U shqyrtuan metaanaliza dhe studime gjatësore, të përzgjedhura sipas rëndësisë për lidhjen ndërmjet sëmundjes fizike dhe shëndetit mendor. Gjetjet u sintetizuan sipas shfaqjeve psikologjike, faktorëve të lidhur dhe nevojave për mbështetje gjatë kujdesit.

Rezultatet: Literatura tregoi nivele më të larta të ankthit dhe simptoma depresive në popullata të ndryshme pediatrike me sëmundje kronike. Një metaanalizë e vitit 2025 raportoi ankth më të lartë kundrejt grupeve krahasuese ose normave të testeve, me madhësi efekti g të Hedges prej 0,31. Në një kohortë me 96 fëmijë të hospitalizuar për përkeqësim të astmës, 53% raportuan nivele të rritura të simptomave të ankthit, depresionit ose të dyjave gjatë hospitalizimit ose ndjekjes pas daljes. Studimet gjatësore evidentuan vazhdimësi të problemeve të shëndetit mendor dhe lidhje me kufizimet funksionale të fëmijës e problematikat psikologjike të prindërve. Përmasat e problemeve ndryshonin sipas gjendjes klinike, kohës dhe mënyrës së vlerësimit. Heterogjeniteti dhe natyra kryesisht vëzhguese e evidencave kufizojnë përgjithësimin dhe interpretimin shkakësor.

Përfundime: Shëndeti mendor duhet të përfshihet në kujdesin e fëmijëve me sëmundje kronike. Për praktikën infermierore, gjetjet sugjerojnë rëndësinë e identifikimit të hershëm të shqetësimeve emocionale, komunikimit mbështetës dhe bashkëpunimit me familjen e ekipin multidisiplinor. Vlerësimi i përshtatur për moshën dhe referimi sipas nevojave mund të mbështesin organizimin e kujdesit gjatë hospitalizimit dhe pas daljes.

Fjalë kyçe: sëmundje kronike; ankth; simptoma depresive; shëndet mendor; infermieristikë pediatrike